

Waardevol Tiel

Werkgroep voor cultuurhistorie
en leefomgeving

UITGAVE NOVEMBER 2026 NO. 11

WAARDEVOL TIEL

voortzetting van
Milieuwerkgroep Tiel

www.waardevoltiel.nl

Voorzitter:
Arnoud Reijnen

Secretaris:
John van Mil
De Kranshof 86
4005 DC Tiel
john@vanmil-tiel.nl
06-53757004

Penningmeester:
vacant

contributies/donaties
ING betaalrekening:
NL17INGB0003386081
t.n.v.

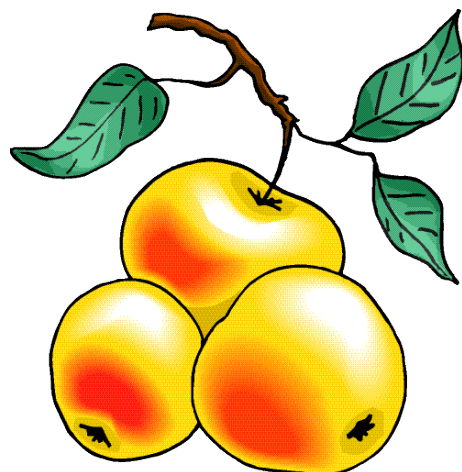
“WAARDEVOL TIEL”
werkgr cultuurhistorie/leefomg.
te Tiel
BIC : INGBNL2A

Info en contact:
waardevoltiel@gmail.com

Redactie: Ton Schiltmans

Handhavingspijn

Soms moeten we ons wel heel erg inspannen om een pand met monumentale of beeldbepalend status voor onze stad te behouden. In het verleden lukte dat ook niet altijd, doordat de gemeente blijkbaar opzag tegen rechtsprocedures met onzekere uitslag, als een pandeigenaar niet wilde meewerken. Dan belandde onze klacht in een diepe lade en is het voorgekomen dat wij tot driemaal toe moesten klagen over onze klacht, voordat er uiteindelijk van een verrinneweerde pui een enkele loszittende steen werd vastgemetseld en een drietal clandestien dichtgemetselde Romaanse ramen alsnog werden aangeduid door de omtrekken ruw in het stucwerk te krassen, waar de gemeente het verder bij liet.

Stadsmuur

Iets wat ons wel gelukte en waar wij als vereniging nog altijd trots op zijn, is het behoud van het zicht op de Tielse vestingmuur. Daar wilde het polderdistrict bij de eerste dijkverzwaring in de tachtiger jaren op een afstand van slechts enkele tientallen meters een verhoogde dijk gaan aanleggen. Met dat onzalig plan zou de stadsmuur vrijwel geheel aan het zicht onttrokken worden. Om dat goed in beeld te brengen werd door de leden van Waardevol Tiel, toen nog bekend als Milieuwerkgroep Tiel, samen met andere organisaties, in 1982 een spandoek van zwart landbouwplastic opge-

richt, met een gelijke hoogte als de aan te leggen dijk. Die actie werd landelijk nieuws en via ons lid Ada Mouthaan, werd een Delftse waterbouwkundig ingenieur ingeschakeld. Die droeg een plan aan waarmee de walmuur als waterkering geschikt te maken was. De aanleg van dat stuk dijk ging dus niet door, het historisch aanzien van de stad bleef gespaard en omdat de walmuur ook voldeed voor de tweede dijkverzwaring bespaarde dat het polderdistrict ongetwijfeld een stevig bedrag aan de kosten voor die verzwaring.

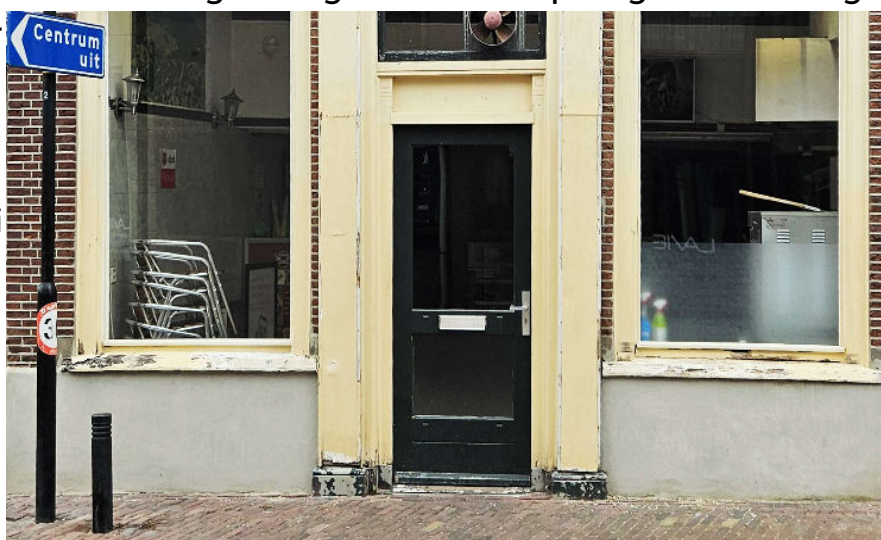
Op de foto vlnr onbekende dame. Ben schiltmans, mevr. Arentsen, onbekende, Arnoud Reijnen, onbekende, Peter Schipper, Arend Houtkoop en Bert Schijf.

Weeshuis

Veel moeite moesten wij ook doen om de destijds treurige toestand van het voormalige weeshuis aan het Hoogeinde onder de aandacht te brengen. Ook daar was er weinig animo van de eigenaar om wat te gaan doen aan het achterstallig onderhoud van dit rijksmonument. Weliswaar wisten de ambtenaren van zowel de rijks- als de gemeentelijke monumentendienst, aan de hand van de toen pas vernieuwde monumentenwet, die voorzag in boete en dwang, de eigenaar tot actie te overtuigen. Maar de ambtelijke doortastendheid hield op toen de eigenaar het onderhoud niet volgens de aangereikte normen uitvoerde, met als gevolg dat het schilderwerk op slechte kozijnen binnen een jaar afbladderde.

Slijterij

Lang onder onze aandacht was een winkelpand in de Westluidensestraat. Daar was sinds 1860 de slijterij van van Gessel gevestigd. Dit in oorsprong 16e of vroeg 17e-eeuwse pand werd in het eind van de 18e eeuw voorzien van een voorgevel in de vorm van een voor die tijd kenmerkende hoge winkelpui en een bijpassend interieur, waarmee het in het huidige tijdsgewricht zeer bijdroeg aan het historische beeld van de straat. Maar aan het einde van de zeventiger

jaren van de vorige eeuw sloot van Gessel zijn winkel, waarbij de klassieke inventaris verhuisde naar het museum in Ommeren en daar weer als voorbeeld van een ouderwets nostalgische slijterij werd ingericht. De winkel zelf ging in eigendom over naar projectontwikkelaar LEVAGO, die het wilde afbreken, waartegen Peter Schipper, wijzend op de historische waarde van de winkel, met succes bezwaar aantekende. Hij kreeg het voor elkaar dat het pand in 1979 een rijksmonumentale status kreeg en weer als winkel, met weliswaar andere nering dan de slijter, in gebruik werd genomen.

Maar daarmee was de kwestie toch nog niet helemaal tot een goed eind gekomen, want de laatste eigenaar, een Turkse bakker, leek niet veel zin te hebben om tijdig onderhoud uit te voeren en teerde al te lang op het degelijke onderhoud van vorige eigenaren, met afbladderend schilderwerk en afbrokkelend metselwerk tot gevolg. Wij hebben dat lang met toenemende bezorgdheid zien gebeuren en vreesden dat het tot verkrotting ging leiden. Tenslotte konden wij het niet meer aanzien en dienden we op 18

december 2023 bij de gemeente een handhavingsverzoek in aan de hand van de Erfgoedwet. Die bepaalt tegenwoordig dat de eigenaar afdoende onderhoud moet verrichten.

Daarna gebeurde er wel wat aan het metselwerk, waarbij van onder een laag oude muurverf nog een vervaagde tekst tevoorschijn kwam die luidde: Slijterij sinds 1860. Dergelijke oude teksten zien wij graag in gerestaureerde vorm terug op historische gebouwen. Maar deze werd helaas weggestucadoord en

aan het schilderwerk van de deels al kale kozijnen, waarin inmiddels houtrot was te zien, gebeurde niets.

Hoewel wij aanvankelijk nog meenden dat gewacht moest worden op een regenloos seizoen en rekening hielden met de geringe beschikbaarheid van overbelaste schildersbedrijven, dienden wij op 22 juni 2026 een tweede handhavingsverzoek bij de gemeente in. Daar is de verantwoordelijke ambtenaar goed mee omgegaan. Waarschijnlijk heeft hij de eigenaar er op gewezen dat het vooral ook diens eigen belang was om het onderhoud uit te voeren. En ja, deze zomer is het schilderwerk uitgevoerd en ook het houtrot correct aangepakt. Het pand staat er weer keurig

bij, als een sieraad voor de Westluidensestraat. Lof dus voor de gemeente en de Turkse bakker. Wel jammer van de gevonden en weer verdwenen reclametekst. Maar we kunnen ons ook wel voorstellen dat het opschrift Slijterij nogal wringt met de specifieke aard van een Turkse bakkerij. We moeten ook niet teveel mekkeren, hoewel, als wij dat niet doen, wie dan wel?

Uiterwaarden Wamel, Dreumel en Heerewaarden op de schop

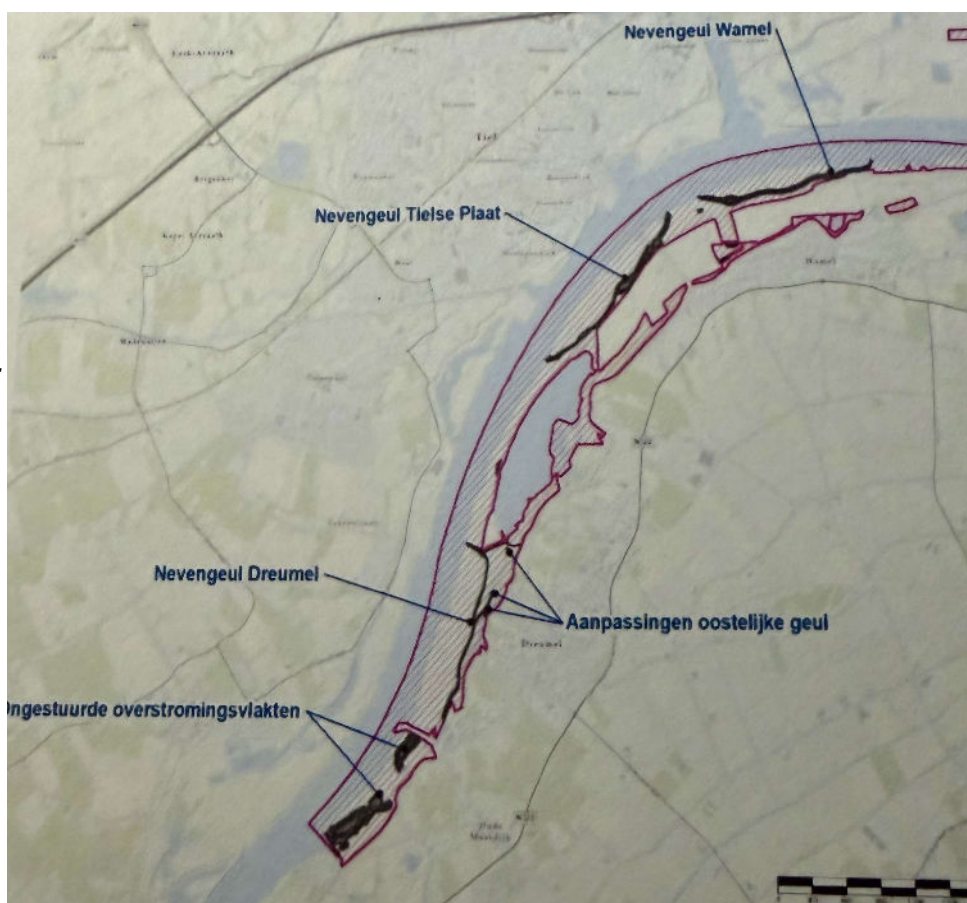
Er zijn plannen om de uiterwaarden van Wamel en Dreumel anders in te richten. De plannen zijn onlangs ter inzage gelegd.

In de uiterwaarden bij Wamel, Dreumel en Heerewaarden werken Rijkswaterstaat, Staatsbosbeheer en de provincie aan de natuur. Er komen nevengeulen en overstromingsgebieden, terwijl de bestaande natuur met 287 hectare nieuw natuurgebied wordt uitgebreid

tot 494 hectare. Er worden drie meestromende nevengeulen aangelegd met een lengte van bijna 5 kilometer. In de nevengeulen wordt dood hout in het water gelegd en er is ruimte voor begroeiing op de oevers. Bij de instroom van de nevengeulen worden inlaatwerken aangelegd en er komen bruggen over de nevengeulen.

Ten noordoosten van Bato's erf worden twee overstromings-

vlakten aangelegd. Deze vlakten blijven na hoogwater langer nat. Verder worden er diverse poelen aangelegd als leefgebied voor de kamsalamander. Op diverse plekken wordt een speciaal beheer toegepast waardoor vegetatie en ooibos zich kan ontwikkelen.

Arnoud Reijnen

Komende vergadering donderdag 19 november.

Aanvang 19.30 uur. Plaats: Kerkstraat 32.

Volgende vergadering dit jaar.

Donderdag 17 december.